

AANVRAAG BIJDRAGE VOOR ONTWIKKELING MEESTERTITEL SMEDEN

SUBSIDIEREGELING KLEINSCHALIG EN UNIEK SPECIALISTISCH VAKMANSCHAP

Aanvraag door:

Nederlands Gilde van Kunst-, Sier- en Restauratiesmeden - NGK

Einsteinbaan 1

3439 NJ NIEUWEGEIN

Postbus 2600

3430 GA NIEUWEGEIN

www.smeden.nl

info@smeden.nl

t. +31 (0)30-605 3344

Inleiding

Het Nederlands Gilde van Kunst-, Sier- en Restauratiesmeden (NGK) is de brancheorganisatie voor professionele, ambachtelijke smederijen in Nederland. Het NGK behartigt de belangen van haar leden en investeert in het behoud en de ontwikkeling van het vakmanschap en ondernemerschap. In het vak worden drie specialisaties onderscheiden: restauratiewerk, kunst- en sierwerk en functioneel werk. Deze specialismen worden vaak vanuit één bedrijf aangeboden. Naast een beperkt aantal bedrijven wordt het vak vooral uitgeoefend door zelfstandige professionals.

Het NGK heeft een samenwerkingsverband met ROC Flevoland, waar het smeden wordt aangeboden in de vorm van het Keuzedeel Smeden. Dat vakmanschap wordt voornamelijk in de praktijk gevormd en in de loopbaan doorontwikkeld. De animo voor het vak is echter tanende; sinds enkele jaren zijn er te weinig aanmeldingen om een klas mee te kunnen vormen. Om die reden heeft de branche het vak aangemeld bij SOS Vakmanschap.

De restauratiewerkzaamheden van smeden worden vaak uitgevoerd als onderdeel van een keten van hoogwaardig ambachtelijke diensten en producten. Vaak gaat het om werkzaamheden in (nationaal) erfgoed, waaraan hoge eisen worden gesteld en waarvoor kwaliteitsgaranties nodig zijn.

Met het oog op deze twee aspecten, instroom en kwaliteit, oriënteert het NGK zich op de invoering van een Meestertitel. Daarbij speelt het gegeven dat de brancheorganisatie niet beschikt over een ontwikkelingsfonds of andere collectieve middelen. Dit veroorzaakt een belemmerende rol voor het direct ontwikkelen van een Meestertitel en het exploiteren daarvan.

Het NGK wil beter zicht krijgen op inhoud, draagvlak en haalbaarheid van een Meestertitel. Een subsidie vanuit de stichting Klein en uniek specialistisch vakmanschap biedt uitkomst om dit plan uit te voeren.

Sector

Bij het NGK zijn 52 smederijen aangesloten. Dit zijn kleine bedrijven met gemiddeld 2,5 man personeel, met een omzet van circa € 52.000 per werkende. Binnen Koninklijke Metaalunie zijn naar schatting nog eens 30 bedrijven aangesloten die als ambachtelijk smedrij kunnen worden aangemerkt. Tot slot zijn er naar schatting 20 ambachtelijke smederijen die nergens zijn aangesloten. In totaal zo'n 110 bedrijven met naar schatting 250 werknemers/beroepsbeoefenaren.

Smid worden – Nederland, België, Duitsland, Frankrijk en Engeland

In Nederland bestaat een erkenningsregeling voor smeedbedrijven. Deze erkenning is niet verplicht voor het uitoefenen van het vak of het hebben van een smedrij. De erkenning wordt toegekend aan het bedrijf: het bedrijf is op orde en er werkt een vakkundige smid.

Er is geen officiële (crebo) opleiding voor smid in Nederland. Wel is bij de opleiding metaalbewerker een keuzedeel smid gemaakt, bestaande uit 80 uur zijnde 10 dagen per schooljaar. De leerlingen die dit keuzedeel volgen (3 x 80 uur is 240 uur in totaal) krijgen een certificaat van het NGK. De nieuwe kwalificatiedossiers bieden dus mogelijkheden voor het ontwerpen van een smid component, maar dit is basisniveau en geeft niet voldoende bodem om een meestertitel uit te werken. Verder zijn er private cursussen om (onderdelen) van het vak te leren.

In België is een Erfgoedproject om het kunstsmeden een impuls te geven en te borgen. De focus ligt daarbij op modernisatie van het vak, door deze aan te passen aan de 21e eeuw en de verbinding tussen architecten en smeden te verbeteren.

Duitsland heeft een stelsel voor meesterschap en door het volgen van een opleiding mag een smid de titel Smidmeester voeren. Na een aantal jaren werkervaring en een Meesterproef volgt de titel Meestersmid.

Ook Frankrijk heeft een opleiding met een meestertitel als resultaat. Het NGK is niet bekend met andere meestertitels voor het vak Smid.

In Engeland bestaat nog een 3-jarige fulltime opleiding smeden.

Meestertitel: erkenning en herkenning van goed vakmanschap

De titel Meestersmid is de erkenning voor vakmanschap in de branche. Het is bedoeld voor goede smeden die gepassioneerd met hun vak bezig zijn en alle aspecten van het vak op hoog niveau uitoefenen. De titel meestersmid biedt de mogelijkheid om onderscheidend te zijn. De meestertitel wordt toegekend aan een persoon en niet aan een bedrijf.

De titel Meestersmid dient verschillende doelen:

- De meestertitel is niet alleen voor het neusje van de zalm (à la de meesterpatissiers). De meestertitel moet binnen het bereik liggen van een bredere groep smeden. De meestertitel heeft als doel het ophalen van het vak en zichtbaar maken van kwaliteit. Daar moet zowel de branche als de smid van profiteren. In het verlengde daarvan helpt dit het kaf van het koren te scheiden.
- De meestertitel en de standaard voor excellent vakmanschap die eraan ten grondslag ligt, zou klanten een handvat kunnen bieden om de goede vakman te onderscheiden.
- De klant zit verlegen om een goede smid, maar beseft het nog niet, omdat wat kwaliteit is te weinig zichtbaar is. De meestertitel moet de klant in staat stellen/ helpen om kwaliteit te beoordelen.
- De meestertitel kan bijdragen tot imagooversterking van het beroep, de bekendheid van het vak vergroten en daarmee het beroep in stand houden.
- De meestertitel biedt perspectief voor jongeren. Het gaat niet zozeer om het zo snel mogelijk behalen van de titel, maar vooral om de weg ernaartoe. Door aan te geven wat de standaard voor meesterschap is en in het verlengde daarvan op welke manier je daar kan komen, geeft het jongeren een beeld van hun loopbaan en inrichting daarvan.
- Door te beschrijven wat een meestersmid kan en kent en dat dit getoetst wordt met de meesterproef, is er sprake van flexibilisering van leren. Dit betekent dat ongeacht de leerroute die een smid kiest (een opleiding, autodidact, stages en meester-gezelconstructies) de titel toegekend kan worden. Het komt daardoor tegemoet aan de verschillende leerstijlen en leerroutes die de vakmensen kiezen.
- De meestertitel staat voor de Nederlandse standaard. Op termijn worden titels uit andere landen meegenomen, maar voor nu gaat het om wat in Nederland onder meesterschap verstaan wordt. Door de Nederlandse standaard te bepalen is de branche een sterkere gesprekspartner voor andere titels: het is helder waar het over gaat en er is draagvlak in de branche. Op basis van de verkenning bij andere landen kan de Nederlandse titel, als daar behoefte aan is, aangepast worden.

Risico

De titel kan een financieel voordeel bieden, echter het mag niet zo zijn dat goede en gerespecteerde beroepsbeoefenaren die er voor kiezen geen meestertitel te behalen, benadeeld worden.

Wat is de motivatie om smid te worden?

De Meestertitel Smid is de hoogst haalbare erkenning in de branche. Wanneer een smid al jaren vol passie zijn of haar vak in alle facetten uitvoert, is het een mooie bekroning van het werk om een Meestertitel te behalen. Het geeft aan dat iemand zijn vak tot in de finesses beheert en als voorbeeld kan dienen voor anderen in het vak. Bovendien krijgen Meestersmeden de herkenning en erkenning als vakman: de waardering die ze verdienen.

Redenen om de titel te behalen zijn:

- Het uitdragen van vakmanschap en kwaliteit;
- Het (eigen) vakmanschap naar een hoger niveau kunnen tillen;
- Het doorgeven van het vak, het creëren van perspectief en het voortbestaan van het vak borgen;
- Het door ontwikkelen van het vak, delen van kennis met en kennis opdoen met collega-meesters;
- Het opzetten van een meesteropleiding (stages);
- Economische redenen, klandizie, geld;
- Bekendheid, uitstraling;
- Erkenning, aanzien en bevestiging van vakmanschap;
- De toegevoegde waarde voor het bedrijf;
- Zijn voorouders waren ook meester.

Internationaal draagvlak

Het NGK heeft de ambitie om samenwerking op te zoeken met andere landen, zoals België, Duitsland en Luxemburg, waar de behoefte leeft aan het zichtbaar maken van kwaliteit en beroepstrots. Enerzijds richt zich dit op het gezamenlijk vormgeven van een meestertitel, anderzijds zal samenwerking gezocht worden met reeds bestaande opleidingen in bijvoorbeeld Duitsland en Frankrijk. De nadruk zal liggen op het toegankelijk maken van verschillende leerroutes die kunnen bijdragen aan het verkrijgen van het meesterniveau.

Plan

Ten einde deze doelstelling te realiseren zal een commissie Meestertitel worden opgericht door het bestuur van het NGK, bestaande uit leden van het NGK en externen zoals een meester goudsmid en een Duitse Schmiedemeister.

Het doel van de commissie Meestertitel is het opstellen van een concept van:

- Het reglement waarin de voorwaarden zijn vastgelegd om de titel Meestersmid te mogen voeren;
- Het beoordelingsformulier waarin is vastgelegd welke aspecten beoordeeld worden bij de toelating tot Meestersmid.

De concepten zullen worden goedgekeurd in de Algemene Ledenvergadering van het NGK.

Resultaat

Het resultaat van dit project bestaat uit:

- Het reglement waarin vastgelegd is waaraan een aspirant meestersmid aan moet voldoen om in aanmerking te komen voor de titel en wanneer de titel vervalt.

- Het beoordelingsformulier waarin is vastgelegd hoe een aspirant meestersmid de titel kan behalen.
- Eerste toekenning van de meestertitel behaald.